

Abonnement pour un an:

250 piastres

Edition spéciale 500 piastres

Adresse:

Idjtihad Constantinople

Téléph-St, 865

XXème ANNÉE

1 Octobre 1924 — N 170

اجتهاد

فلسفی ، اجتماعی ، ادبی ، اقتصادی مجموعہ

آبونمان: سنہ لکھی [۲۴ نسخہ]

داخل ایچون ۲ ، خارج ایچون

۲ ۱/۲ اعلا کاغذایسی ۵ ایرادر

ادارہ خانہ سی

جمال اوغلانده « اجتهاد » ٹہوی

تلفون : استانبول ۸۶۵

یکرمینجی سنہ

نمبر: ۱۷۰ - ۱ تشرین اول ۱۹۲۴

جمهوریتک روحی

آمریقای شمالیه اکمال تحصیل ایتش اولان والیوم او الرده بولونان معلم لطفی افندی دن زیرده کی مکتوبی وقیعتدار مقالہ بی آلق :

عزیزم دو قوتور بک ،

(اجتهاد ک آغ-توس نسخہ سہدہ کی مقالہ کنزی او قودم و او یازیلری یازان آلری او بک ایستدم . قسماً انکلیزجه یہ ترجمہ ایتمہ ؛ صوکرده انکلترونک بوکون باش اخلاق معالی پروفہ سسورا مورہدہ ک بکتا (Hibbert journal) ک نیسان نسخہ سہدہ کی بکتا مقالہ سنی تاخیشاً لسانزہ نقل ایتمہ و ناچیزانہ تقدیم ای دیورم . محتم غرتہ کزدہ طبع ایدلک شرفنہ نائل اولورسہ جمهوریت تشنہ سی اولان وطنداشلومہ بر خدمت اولمش اولور ظنندہیم باقی اخوت ۲۱ آغستوس سنہ ۱۹۲۴ مالم لطفی

دنیاہہ جمهوریتک دوام و بقاسنہ شبہہ ایدنلر واردر . فقط ہم ایمانم قوی در ، چونکہ جمهوریت روح انسانیتک زبده سنی تشکیل ایدن ایکی مفکوره اوزرینہ مؤسس در . بونلردن برنجیسی . ہر شخصک کنندی مسلکنی کندینک نعین ایتسی پرنسپیدر ، کہ انساندہ برحس طبیعی دروہیچ بر وجہلہ انساندن نزاع ایدیلہ مز ، جمهوریت اساساً بومفکوره اوزرینہ مؤسس در . ایکنجیسی جمهوریتک مساوات طلب ایتہ سیدر . بودہ روح انسانیتک اصلندہ موجود برحس و روح انسانیتک طبیعتدن نشئت ایدن برمفکوره در . بودخی انساندن نزاع ایدیلہ مز . شوقادار ، کہ بومساوات حسی ، اشیای مادیہ نک مساواتی معناسندہ اولیوب ہر فردک موہوب طبیعت اولان استعداد و قابلیتلرینک انکشافی ایچون مساوی حق و فرصتہ مالک اولماسی معناسندہ در . اعضادن برینک تدنسی دیگرلرینک تدنسی ، انکشافی ایسہ دیگرلرینک انکشافی تأمین ایدر . [۱]

بناء علیہ بدن اجتماعی تشکیل ایدن ہر عضو انکشاف ایچون مساوی فرصتہ مالک اولمیدر . برعوضیلہ اسارتدہ قالدجہ ہیئت اجتماعیہ حریت و مساواتہ مالک اولہماز . یوقسہ انکلیز فیلسوف (ہربرت سپنسر) ک مثالی پک طوغری اولور ؛ یعنی کولہ سنی فراردن منع ایتک ایستہین [۲] بوقاعدہ بالکیز اجتماعیاتہ دوغوردر ؛ فردلرک اعضاسدن برینک مطلق اولماسی دیکر اعضای مماثلہ نک فضلہ انکشافنہ سبب اولور - اجتهاد -

بر آدامک کولہ سنی کنندیسنہ باغلاماسی کی کولنج اولور . بر عضوی بیلہ اسارتدہ صاقلامق بزم حریتزہ مانع اولور . [۱]

ایستہ بوسیدلرہ بناء دیمک ایستہرم کہ جمهوریت پرنسپیی ہر فردک حریت و مساواتی معناسندہ اولدیغندن نوع بشرک قلبندہ طوغمش بر قندیلدر ؛ اصلاً سوندورولہ مز . بتون بر یوزندہ شعلہ ریز اولماسی بلکہ عصرلرہ محتاج ایسہدہ انسان عقل و وجدان صاحبی قالدجہ اونک ترقیسنی ہیچ کیمسہ منع ایدہ میہ جکدر . [۲]

مع مافیہ ہر کوزلہ شیء کوچ اولدینی کی جمهوریت دہ پک کوچ برشی در . اشکال ادارہ ، اشکال حیاتک دوامی در ، اوسیدن جمهوریت بر شکل ادارہ حالندہ بر مملکتندہ موقعی تأمین ایتک ایچون اولا بر شکل حیات حالندہ موجود اولمیدر . جمهوریت بر شکل حکومت دکل ، آنجاق

انسانلرک بر معیشت اصولی در . بر ہیئت اجتماعیہ دہدہ ، ہر فرد کنندی منفعت مادیہ سنی آخرک ضررندہ آرامق پرنسپیی حاکم اولدجہ اورادہ سیاسی جمهوریت اصولی ممکن اولاماز . آنجاق بر مملکتک اہالیسی ، ہیئت اجتماعیہ حقندہ ، ہر کسک استعداد طبیعیسنک انکشافی و ترقیسنہ یاردم ایتدکلری بر محیط اولارق دوشونورلرسہ ، حقیقی جمهوریت اورادہ تأسس ایتش اولور . جمهوریتک تأسسنہ اک بیوک مانع ، انسانلرک خود پسندلیکی و منفعت پرستلیکی در . سوسیالیستلرک تعلیمندہ بوجہت اصلاحہ محتاج در . اقتصادی مساواتسزلنی ازالہ ایتہی اک باش غایہ اتخاذ ایتک بزی آنجاق برسقوط خیالہ سوق ایدر ؛ ایضاح ایتک ایستدیکمز

[۱] (آلفیہری دن مترجم فلسفۂ استعداد عنوانی کتابکز ایکنجی طبعندہ اسیر ایدن واسیر اولان ملتلردن باحث فصلنہ مطلقاً بائک - اجتهاد -

[۲] [۱۸۹۷ سنہ سہدہ [۲۷ سنہ اول [(تونس) ک (مہدیہ) شہرندہ سیاسی بر ملتجی اولاراق بولوندیغ صرہدہ شوقطعی خیال و آملدہ کی جمهوریت عشق و حسرتیلہ یازمشدم :

ای بتون ارضک منور ، صاف «جمهوریت» ی شیمدی بر کوکبیین اقمندہ قرین فر و تاب ؛ التماع شفقۂ کدن فیض آلان آزددر بوکون چوق زمان کچمز فقط دہرہ اولورسین آفتاب . قہریات - طبع ثانی صحیفہ : ۶۰

ایلیکلر دن زیاده باشقهرلی طرفندن کوسته ریلن ایلیکلری دوشونور . حقانیت عدالتسزک کوردیکی وقت صبر کوستریر . جبردن زیاده عقل یولنی، قانوندن زیاده مصالحه یولنی آرار .

ایشته جمهوریتک غلبه سی ایچون بر قومک روحنده بو طویغولر بولمیدر . بو طویغولر ایسه بر آنده میدان کله مز، زمان و تربیه محتاج در . عصرلردن بری استبداد آلتنده ازیش قه ملردن بو حس طومور جقلرینک بر آنده انکشافی مأمول ایتمک نافله در . دیکنلردن اوزوم، ایصیرخان اوتندن اینجیر مأمول ایتمک بکزر . چوقدن بری حریت شخصی ایله الفت ایدن مملکتلرده بیله جمهوریت هر زمان تهلیکهیه معروض بولمقده در فی الحقیقه جمهوریت اساس اعتباریله روح افسانیده فطری اولدیغندن دنیاده باقی قاله جق و دوام ایده جک در ؛ فقط هر زمان تربیه ایله تمیه ایدلمک محتاج در . تربیه کله سیله یالکیز معلومات اکتسابی مراد ایتمورز حقیقی تربیه ، انشانک فکرنده برنوع نازک حساسلغک میدانه کله سی در، که جمهوریتک ال بویوک کافلی ایشته اودر ، تربیه ، معقول دوشونمهی اوکرمکدر ، وزمانمزده اصول تربیه نک محتاج اولدیغی اک بویوک اصلاحات بلکه بو نقطه ده در . معقول دوشونمهی و حقانیت کار اولمای اوکرملی ز . مکتبلرده چوقورله ، دارالفنونلرده کنجلره بونی اوکرتمک چالیشمالی ز . اوزمان جمهوریت تأسس ایده جکدر .

محاضره زراعیه

۱۳

اورمانلره ویریلن ضررلر

بوندن اولکی مقاله مزده ، اورمانلرک تخریبی یوزندن کورولن ضررلری سویله مشدک . بو محاضرده قضایا تاسندن ناصیل سا مصون قالایلمش اولان اورمانلره ویریلن ضررلردن سویله به جکیز . اورمانلرده قویون و بالخاصه کچی اوتلاتمق اک فواوضر عادتدر ومع التأسف شیمدی به قادار بو اعتیادک اوکنه کچمک ممکن اولامامشدر . مغنیشا طرفلری کبی واسع باغلی اولان بریرده وباغ بوزومندن

معناده جمهوریت موجود اولورسه ، احوال اقتصادی ده بر انقلاب کلی میدانه کلیر، فقط احوال مادی به دیکر بتون احواله فائق و حاکم طوتمق بزى ینه اسکی روحده برافیر . حقیقی جمهوریت ایچون، جمهوریت روحی موجود اولمیدر . جمهوریت روحی بالخاصه شو اوچ عنصری حاوی در . برنجیسی، ارقداشلق و مشارکت حسی در . یعنی هر کسده و هر قسمده فرد و فرقه حسنندن ده درین اوله رق بر ارقداشلق حسنک موجود اولماسی، و هر فرد و فرقه نک داها بویوک بر بدنه عائد اولدق لرینی حس ایتمه لری در .

ایکنجیسی، موجود احوال مادی به نک ماوراسنه باقهرق کند مزده و باشقهرده انکشاف بولامش استعدادلری کورمک حسی در . حقیقی جمهوریت فورمولی « بن سنک قادر ایییم » دکلدر « سن نم قادر ایی سین » ده دکلدر . انجاق « نه سن، نه بن، قابلیت فطریه مزدر جه سنده، یکدیگر مزک ترقی و انکشافنه سعی ایتمکمز تقدیرده اولاجامز قادر ایی دکلز، بناء علیه آلله ویره رک بو کچالیشالم » فورمولیدر . بر جمعیت اجتماعی، هر کسک قابلیت انسانی به سنه کوره تکملنه خادم بر ارقداشلق اولمایدر .

اوچنجیسی، هر کسک دوشونمک و بیان افکار ایتمک ایچون سربستی به مالک اولماسیدر . بوسر بستیدن غایه ، هر کسک هیئت اجتماعی به نافع صورتده خدمت ایتمه سیدر . جمهوریت هر شیدن زیاده بلکه بو مسئولیتی متضمن سربستینک موجودتی ایله مقیددر . جمهوریت بو معناده هر افندینک و هر خانمک شخصاً دوشونوب بیان افکار ایتمه سی ، و باشقهرلینک دوشوندکلرینه و سویله دکلرینه حرمتکار اولسی دیمک در .

جمهوریت روحنک بو عنصرلرینی ایکی کله ایله تلخیص ایتمک ایسترسه ک اوکا حقانیت حسی « دیرز . فیلسوف (آرسطاطالیس) ک حقانیته دائر شوسوزلری، فکر مزى کوزه لجه ایضاح ایدر .

« حقانیت، ضعف انسانی به مساعدده کار بولنور . قانوندن زیاده واضع قانونک مقصدینه ، فعلدن زیاده مقصده ، بر آدمک بولندینی حالدن زیاده او آدمک عمومی مسالکس نه نظر ایدر . حقانیت، باشقهرلردن کوریلن ضرر وزیاندن ایته باشقهرلردن آلنان ایلیکلره باقار . باشقهرله ایدیلن